
Vergaderjaar 2023–2024

28 676

NAVO

Nr. 454

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 april 2024

Hierbij bied ik u het verslag aan van de NAVO Foreign Ministers Meeting van 3–4 april 2024.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.G.J. Bruins Slot

Verslag van de NAVO Foreign Ministers Meeting (FMM) van 3–4 april 2024

Op 3 en 4 april 2024 kwamen de NAVO-Ministers van Buitenlandse Zaken bijeen op het NAVO-hoofdkwartier in Brussel.

De (FMM) bestond uit drie werksessies. In de eerste werksessie werd vooruitgeblikt op het programma voor de NAVO-top in Washington D.C. op 9–11 juli 2024. De tweede werksessie betrof een bijeenkomst van de NATO-Ukraine Council, in aanwezigheid van de Oekraïense Minister van Buitenlandse Zaken Dmytro Kuleba. De derde werksessie stond in het teken van de partnerschappen van de NAVO met de EU en landen in de Indo-Pacific en werd bijgewoond door de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie Borrell en vertegenwoordigers van Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea. De Minister van Buitenlandse Zaken nam deel aan het volledige programma.

De FMM viel tevens samen met het 75-jarig bestaan van de NAVO op 4 april jl. en het jubileum van toetreding van een aantal bondgenoten. De bijzondere dag werd op verschillende manieren gemarkeerd. Daarnaast was dit de eerste ministeriële NAVO-bijeenkomst waar Zweden als bondgenoot bij aanwezig was. De toetreding van Zweden werd door bondgenoten hartelijk verwelkomd.

Werksessie 1: Vooruitblik op de NAVO-top in Washington D.C.

Tijdens deze werksessie stond het programma voor de NAVO-top in Washington D.C. op 9–11 juli 2024 centraal. Bondgenoten spraken over de hoofdonderwerpen voor de agenda van de top en de resultaten die zij daar willen bereiken.

Oekraïne

Bondgenoten waren eensgezind in de overtuiging dat de steun aan Oekraïne het belangrijkste onderwerp vormt voor de NAVO-top in Washington D.C. Bondgenoten hebben uitgesproken zich maximaal te zullen inspannen om de steun aan Oekraïne te intensiveren zodat Oekraïne weerstand kan blijven bieden aan de Russische agressie en in staat wordt gesteld deze oorlog te winnen. De uitkomst van deze oorlog is allesbepalend voor de toekomstige veiligheid van Europa. Een Oekraïense zege op het strijdveld is daarmee ons kernbelang.

Bondgenoten spraken daarbij over de voorstellen van secretaris-generaal Jens Stoltenberg om de steun aan Oekraïne op de lange-termijn te bestendigen, bijvoorbeeld door de coördinatie van het leveren van militaire steun aan Oekraïne bij de NAVO te beleggen. Ook is gesproken over de mogelijkheid om vanuit de NAVO een meerjarig financieringsmechanisme op te richten waarmee kan worden geïnvesteerd in de opbouw van de Oekraïense defensie tot een toekomstbestendige krijgsmacht.

De Minister van Buitenlandse Zaken heeft tijdens deze bijeenkomst uitgesproken dat Nederland de plannen van de secretaris-generaal vanuit een positieve grondhouding benadert, mede omdat dit de steun aan Oekraïne een duurzamer en structureler karakter geeft. Daarnaast leiden deze voorstellen ertoe dat de steun die nu aan Oekraïne wordt gegeven ook bijdraagt aan het klaarstomen van de Oekraïense krijgsmacht voor verdere Euro-Atlantische integratie. De hulp aan Oekraïne wordt op deze manier bovendien zo effectief mogelijk ingezet. In dat kader refereerde Nederland ook aan de bilaterale veiligheidsarrangementen met Oekraïne. Nederland vindt het belangrijk dat de individuele arrangementen op een

centrale plek worden samengebracht en sprak zich uit voor een coördinerende rol voor de NAVO daarbij. Ten aanzien van het mogelijk op te richten financieringsmechanisme heeft Nederland aangegeven uit te zien naar verdere uitwerking van het voorstel.

De civiele en militaire staf van de NAVO zullen, indachtig de politieke sturing die de Ministers van Buitenlandse Zaken tijdens deze FMM hebben gegeven, de voorstellen van de secretaris-generaal nu verder uitwerken in aanloop naar de Top in Washington D.C. op 9–11 juli 2024.

Rusland

Bondgenoten herbevestigden dat Rusland de grootste dreiging zal blijven voor de NAVO en herhaalden de noodzaak om in dit kader de bondgenootschappelijke afschrikking en verdediging verder te versterken. In relatie tot de Russische dreiging uitten bondgenoten tevens hun zorgen over de nog altijd toenemende steun van Iran, Noord-Korea, Belarus en China aan Rusland en herbevestigden zij hun commitment om deze landen daarop te blijven aanspreken, zoals Nederland ook deed tijdens het bezoek van Minister-President Rutte aan China op 26–27 maart 2024.

Burden-sharing

In deze werksessie werd ook gesproken over de voortgang ten aanzien van de defensie-uitgaven van bondgenoten. Zoals secretaris-generaal Stoltenberg meldde in zijn jaarlijkse persconferentie op 14 maart 2024 bij de presentatie van NAVO's jaarrapport, voldoet momenteel slechts twee derde van de bondgenoten aan de afspraak om tenminste 2% van het bruto binnenlands product aan defensie te besteden. Tijdens deze FMM riep de secretaris-generaal alle bondgenoten op om uiterlijk bij de NAVO-top in Washington deze afspraak na te komen.

De NAVO-zuidflank

Tot slot spraken bondgenoten over de aanbevelingen die zijn gedaan door het onafhankelijk panel van experts over de relatie van de NAVO met de zuidelijke aangrenzende regio's, met name het Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Sahel. Daarbij toonden bondgenoten zich gecommitteerd aan een intensievere politieke dialoog tussen de NAVO en de landen in deze regio's om te spreken over de gemeenschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld op het gebied van klimaatverandering, migratie en terrorismebestrijding. In aanloop naar de NAVO-top zal de NAVO concrete initiatieven hiertoe uitwerken, zodat bondgenoten daar in juli een besluit over kunnen nemen. Naar verwachting zal het panel van experts het rapport later dit voorjaar openbaar maken.

Werksessie 2: NATO-Ukraine Council

Tijdens deze tweede NATO-Ukraine Council in samenstelling van Ministers van Buitenlandse Zaken, heeft de Oekraïense Minister van Buitenlandse Zaken Kuleba de bondgenoten geïnformeerd over de stand van zaken op het strijdtoneel en over de voortgang van Oekraïne bij de uitvoering van het *adapted Annual National Program* in aanloop naar toekomstig NAVO-lidmaatschap.

Minister Kuleba hield een indringend betoog tegen bondgenoten om aanvullende wapensystemen en munitie beschikbaar te stellen om de Russische agressie te kunnen afweren. Daarbij heeft het leveren van additionele luchtverdedigingscapaciteiten absolute prioriteit. Bondgenoten, waaronder Nederland, reageerden daarop met de toezegging zo

snel mogelijk nieuwe mogelijkheden te verkennen om samen met partners in die urgente behoefte te voorzien. Tevens herhaalden meerdere bondgenoten dat de toekomst van Oekraïne in de NAVO ligt en dat daar een ambitieus pakket aan plannen bij de NAVO-top in Washington bij hoort om de periode tot aan Oekraïense NAVO-toetreding te overbruggen met duurzame en meerjarige NAVO-steun.

Werksessie 3: Bijeenkomst met de EU en NAVO-partners in de Indo-Pacific

De derde werksessie vond plaats in aanwezigheid van de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie Borrell en van vertegenwoordigers van Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea. Deze werksessie bood gelegenheid om uitgebreider stil te staan bij het strategisch partnerschap van de NAVO met de Europese Unie en met de NAVO-partners in de Indo-Pacific.

Met de Hoge Vertegenwoordiger spraken de NAVO-bondgenoten over de plannen van de Europese Unie voor de opbouw van een sterkere en meer slagvaardige Europese defensie. Daarbij werd onder andere gesproken over het aanjagen van de productiecapaciteit in Europa en over de groeiende gezamenlijke agenda in bredere zin op bijvoorbeeld op het gebied van weerbaarheid, cyber, en het tegengaan van hybride dreigingen.

De aanwezigheid van NAVO-partners Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea bood bondgenoten de gelegenheid tot een uitwisseling over de gedeelde uitdagingen voor de veiligheid in zowel het Euro-Atlantisch gebied als in de Indo-Pacific, waaronder uitdagingen in het cyber-, hybride en economisch domein. NAVO-landen en de Indo-Pacific partners zijn verenigd in hun inzet de op regels gebaseerde internationale orde te handhaven en hebben alle belang bij het intensiveren van hun onderlinge samenwerking op dit gebied. Bovendien zijn deze landen belangrijke en gewaardeerde partners in de steun aan Oekraïne. In dat kader spraken zij met elkaar af concrete initiatieven te willen ontplooiën op het gebied van de hiervoor genoemde prioriteiten en dit tijdens de Washington-top in meer detail te zullen bespreken.